וּמַתְנִיתִין – אבל במשנה מדובר כְּגוֹן דְּאָמַר לָהּ ׳הֲרֵינִי נָזִיר׳, ושאל לה ׳וְאַתְּ מַאי׳ – האם תרצי לקבל, ולא תלה את נזירותו בנזירותה, וּמְשׁוּם הָכִי – לכן מֵיפַּר אֶת שְׁלָהּ וְשֶׁלּוֹ נָמֵי:

משנה

הָאִשָּׁה שֶׁנְּדְרָה בְּנָזִיר, וְהָיְתָה שׁוֹתָה יַיִן, וּמְטַמְּאָה [–או שנטמאה] לַמֵּתִים במזיד, הֲרֵי זוֹ סוֹפֶגֶת אֶת הָאַרְבָּעִים מלקות. אך אם הֵפֵר לָהּ בַּעְלָהּ את נזירותה, וְהִיא לֹא יָדְעָה שֶׁהֵפֵר לָהּ בַּעְלָהּ, וְהָיְתָה שׁוֹתָה יַיִן וּמְטַמְּאָה לַמֵּתִים במזיד, אף על פי שנתכוונה לאיסור אֵינָהּ סוֹפֶגֶת אֶת הָאַרְבָּעִים, שלא עברה על איסור בפועל. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אף אִם נכון הדבר שאֵינָהּ סוֹפֶגֶת אֶת הָאַרְבָּעִים מן התורה, מכל מקום תִּסְפּוֹג מַכַּת מַרְדּוּת מדרבנן, הואיל ונתכוונה לעבור:

גמרא

תָּנוּ רַבָּנָן, נאמר בתורה (במדבר ל ג) שאם הפר הבעל את הנדר, בטל האיסור, ומסיים הכתוב, ׳אִישָׁהּ הֵפֵר וְה׳ יִסְלַח לָהּ׳, מדוע נאמר ׳וה׳ יסלח לה׳, במה חטאה, אלא בְּאִשָּׁה שֶׁהֵפֵר לָהּ בַּעְלָהּ וְהִיא לֹא יָדְעָה הַכָּתוּב מְדַבֵּר – הפסוק מדובר באופן שבעלה הפר לה בלא ידיעתה, והיא עברה על נדרה לאחר ההפרה, ואמר הכתוב ׳וה׳ יסלח לה׳, שֶׁהִיא צְרִיכָה כַּפָּרָה וּסְלִיחָה על כוונתה הרעה. וּכְשֶׁהָיָה מַגִּיעַ רַבִּי עֲקִיבָא בלימודו אֵצֶל פָּסוּק זֶה, הָיָה בּוֹכֶה, שכן יש ללמוד בקל וחומר, וּמַה מִּי שֶׁנִּתְכַּוֵּון לַעֲלוֹת בְּיָדוֹ לאכילה בְּשַׂר חֲזִיר, וטעה וְעָלָה בְּיָדוֹ בְּשַׂר טָלֶה המותר, טָעוֹן כַּפָּרָה וּסְלִיחָה, רק משום המחשבה הרעה, הַמִּתְכַּוֵּון לַעֲלוֹת בְּיָדוֹ בְּשַׂר חֲזִיר, וְאִכֵּן עָלָה בְּיָדוֹ בְּשַׂר חֲזִיר כפי מחשבתו, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שהוא טעון כפרה.

כֵּיצוֹאֵי בָּדָבָר אַתָּה אוֹמֵר – אפשר ללמוד דבר זה מהפסוק שנאמר לגבי אדם שמסתפק אם חטא בשוגג (ויקרא ה יז), ׳וְאִם נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וגו׳ וְלֹא יָדַע וְאָשַׁם וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ׳ – אינו יודע אם חטא אם לא חטא ואף על פי כן הוא צריך כפרה, ומביא קרבן אשם תלוי. והלא קל וחומר הוא, וּמַה אִם לגבי מִי שֶׁנִּתְכַּוֵּון לַעֲלוֹת בְּיָדוֹ בְּשַׂר טָלֶה וְעָלָה בְּיָדוֹ בְּשַׂר חֲזִיר – שנתכוון לאכול דבר המותר ועלה בידו דבר שהוא ספק איסור, וּכְגוֹן שהיתה לפניו חֲתִיכָה אחת שהיא סָפֵק שֶׁל שׁוּמָן המותר וְסָפֵק שֶׁל חֵלֶב האסור, והוא היה סבור שהיא שומן ואכלה, אָמַר קְרָא ׳וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ׳ – עליו אמר הכתוב שהוא טעון כפרה, אם כן מִי שֶׁנִּתְכַּוֵּון במזיד לַעֲלוֹת בְּיָדוֹ לאכילה בְּשַׂר חֲזִיר האסור וְאִכֵּן עָלָה בְּיָדוֹ בְּשַׂר חֲזִיר כפי כוונתו, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שהוא צריך כפרה. אִיתְּמַר בֶּן יְהוֹדָה אוֹמֵר – דורש קל וחומר באופן אחר, ׳וְלֹא יָדַע וְאָשַׁם וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ׳, וּמַה אם לגבי מִי שֶׁנִּתְכַּוֵּון לַעֲלוֹת בְּיָדוֹ בְּשַׂר טָלֶה וְעָלָה בְּיָדוֹ בְּשַׂר חֲזִיר האסור, כְּגוֹן שהיו מונחות לפניו שְׁתֵּי חֲתִיכוֹת, אַחַת שֶׁל חֵלֶב וְאַחַת שֶׁל שׁוּמָן, ומסתפק שמא אכל את החלב, אמר הכתוב ׳וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ׳ ומביא אשם תלוי, הַמִּתְכַּוֵּון לַעֲלוֹת בְּיָדוֹ בְּשַׂר חֲזִיר וְעָלָה בְּיָדוֹ בְּשַׂר חֲזִיר, עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה – כל שכן שחייב להביא קרבן. עַל דָּבָר זֶה יָדוּ הַדַּוִּים – יִצטערו ויתמרמרו אלו שיש להם לב להצטער, בראותם את חומר הדין.

מקשה הגמרא: וְכָל הָנֵי לְמָה לִי – מדוע צריכה הברייתא להביא ראיה משלשה מקומות. מתרצת הגמרא: כולם צְרִיכִין, דְּאִי תָּנָא נְבִי אִשָּׁה – אילו שנינו כן רק לגבי נדר, הייתי אומר הֶחְתֵּם הוּא דְּבָעֵיא כַּפָּרָה וּסְלִיחָה מִשּׁוּם דְּמַעְקְרָא לְאִיסּוּרָא אִיכָּוִין – דווקא היא טעונה כפרה מפני שנתכוונה למעשה אסור, אֲבָל האוכל חֲתִיכָה שהיא סָפֵק שֶׁל חֵלֶב סָפֵק שֶׁל שׁוּמָן, דְּלְהֵיתְרָא אִיכָּוִין – שנתכוון לאכול שומן, שהוא מותר, הייתי אומר שלֹא בָּעֵי כַּפָּרָה וּסְלִיחָה. וְאִי אִיתְּמַר הָךְ – ואם היה נכתב רק האוכל ספק חלב, הייתי אומר שדווקא הוא צריך כפרה משום דְּאִיכָּא אִיסּוּרָא – שלמעשה יתכן שעשה איסור, אֲבָל לגבי אִשָּׁה דְּהֵפֵר לָהּ בַּעְלָהּ, כיון דְּהֵתֵּירָא – שלמעשה בודאי לא עברה על איסור, לֹא תִּיבְעֵי כַּפָּרָה וּסְלִיחָה. וְאִי אִיתְּמַר הָנֵי תְּרֵתֵי – ואילו נשנו רק שני אלו, הָוֵה אָמֵינָא, הָנֵי תְּרֵתֵי הוּא דְּסָגֵי לְהוֹן בְּכַפָּרָה וּסְלִיחָה – דווקא אלו די להם בכפרה וסליחה, כיון דְּלֹא אִיקְּבַע אִיסּוּרָא – שלא היה איסור קבוע, אֲבָל בִּשְׁתֵּי חֲתִיכוֹת אַחַת שֶׁל חֵלֶב וְאַחַת שֶׁל שׁוּמָן, דְּאִיקְּבַע אִיסּוּרָא – שהאיסור קבוע כאן וידוע בודאות שיש חתיכה אחת של חלב, לֹא סָגֵי לֵיהּ בְּכַפָּרָה וּסְלִיחָה – לא די לו בקרבן לכפרה, קָא מַשְׁמַע לָן דְּלֹא שְׁנָא, אלא אף באופן זה מביא אשם תלוי.

עוד מצינו שהמעשה נמדד לפי הכוונה: אָמַר רַבָּה בַּר בַּר חָנָה אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, מַאי דִּכְתִיב (הושע יד י) ׳כִּי יְשָׁרִים דַּרְכֵי ה׳, וְצַדִּיקִים יֵלְכוּ בָם וּפֹשְׁעִים יִכָּשְׁלוּ בָם׳, ומשמע שהפושעים יכשלו באותן הדרכים שהצדיקים ילכו בם. היאך יכשלו בהם. אלא מָשָׁל לִשְׁנֵי בְּנֵי אָדָם שֶׁצָּלוּ אֶת פִּסְחֵיהֶן, ואכלום, אֶחָד אָכְלוֹ לְשׁוּם מִצְוָה וְאֶחָד אָכְלוֹ לְשׁוּם אֲכִילָה גַּסָּה, שלא היה רעב ולא אכל לתאבון, על זֶה שֶׁאָכְלוֹ לְשׁוּם מִצְוָה נאמר ׳וְצַדִּיקִים יֵלְכוּ בָם׳, וְזֶה שֶׁאָכְלוֹ לְשׁוּם אֲכִילָה גַּסָּה נאמר ׳וּפֹשְׁעִים יִכָּשְׁלוּ בָם׳. אָמַר לֵיהּ רֵישׁ לָקִישׁ לרבי יוחנן, הַאי ׳רָשָׁע׳ קְרִית לֵיהּ – וכי זה שאכלו באכילה גסה נקרא רשע ועליו נאמר ׳ופושעים יכשלו׳, נְהִי דְּלֹא קָא עָבִיד מִצְוָה מִן הַמּוּבְחָר – אמנם לא קיים המצוה מן המובחר, מכל מקום פֶּסַח מִיהָא קָא עָבִיד – הרי קיים המצוה, ואין לכנותו פושע. אֶלָּא מפרש ריש לקיש את הפסוק באופן אחר, מָשָׁל לִשְׁנֵי בְּנֵי אָדָם, זֶה אִשְׁתּוֹ וַאֲחוֹתוֹ עִמּוֹ בבית וְזֶה אִשְׁתּוֹ וַאֲחוֹתוֹ עִמּוֹ בבית, ובאו שניהם על אחת מהן, לָזֶה נִזְדַּמְּנָה לוֹ אִשְׁתּוֹ והיתה ביאת היתר, וְלָזֶה נִזְדַּמְּנָה לוֹ אֲחוֹתוֹ שלא מדעתו, ונכשל באיסור, על זֶה שֶׁנִּזְדַּמְּנָה לוֹ אִשְׁתּוֹ אומר הכתוב ׳צַדִּיקִים יֵלְכוּ בָם׳, וְזֶה שֶׁנִּזְדַּמְּנָה לוֹ אֲחוֹתוֹ ׳וּפֹשְׁעִים יִכָּשְׁלוּ בָם׳. הגמרא מקשה על דבריו: מִי דָּמֵי – וכי דומה המשל לנאמר בפסוק, אֲנָן קָאַמְרִינָן חָדָא דְּרָךְ – בפסוק מדובר על דרך אחת, ששניהם עושים מעשה אחד, הָכָא – לגבי שתי נשים, שְׁנֵי דְּרָכִים הם, שזה בא על אשתו וזה על אחותו.

מביאה הגמרא משל אחר: אֶלָּא, מָשָׁל לְמעשה לוֹט וּשְׁתֵּי בְּנוֹתָיו ששכבו עִמּוֹ במערה, שהיה מעשה אחד, אלא שהֵן – הבנות שֶׁנִּתְכַּוְּונוּ לְשֵׁם מִצְוָה, לקיים ישובו של עולם ולהעמיד דורות, נאמר עליהן ׳וְצַדִּיקִים יֵלְכוּ בָם׳, ואילו הוּא – לוט שֶׁנִּתְכַּוֵּון לְשֵׁם עֲבֵירָה נאמר עליו ׳וּפֹשְׁעִים יִכָּשְׁלוּ בָם׳. מקשה הגמרא: וְדִלְמָא הוּא נָמֵי לְשׁוּם מִצְוָה אִיכַּוֵּון – שמא גם לוט נתכוון למצוה כבנותיו. הגמרא מתרצת על פי מה שדרש רבי יוחנן על הפסוק העוסק בפרידת לוט מאברהם: שנאמר (בראשית יג י) ׳וַיִּשָּׂא לוֹט אֶת עֵינָיו, וַיַּרְא אֶת כָּל כִּכַּר הַיַּרְדֵּן כִּי כֻלָּהּ מַשְׁקֶה׳ וגו׳, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, כָּל הַפָּסוּק הַזֶּה עַל שֵׁם עֲבֵירָה נֶאֱמַר – בכל הפסוק רמוז שהלך לסדום משום כוונות עבירה. ׳וַיִּשָּׂא לוֹט׳ יש לדרוש שנשא עיניו לעבירה, וכפי שמצאנו לשון זו אצל אשת פוטיפר (שם לט ז) ׳וַתִּשָּׂא אֵשֶׁת אֲדֹנָיו אֶת עֵינֶיהָ׳ לזנות עם יוסף. [ואף בתיבות ׳אֶת עֵינָיו׳, מרומז זה], בכתוב (שופטים יד ג) ׳וַיֹּאמֶר שִׁמְשׁוֹן אֶל אָבִיו, אוֹתָהּ קַח לִי כִּי הִיא יָשְׁרָה בְעֵינָי׳. וכן תיבת ׳וַיַּרְא׳ מרמזת על ראיה לדבר עבירה, שנאמר במעשה דינה (בראשית לד ב) ׳וַיַּרְא אוֹתָהּ שְׁכֶם בֶּן חֲמוֹר׳. וכן ׳אֶת כָּל כִּכַּר הַיַּרְדֵּן׳ מרמז על זנות, שכן מצאנו שנזכר ׳ככר׳ לגבי זנות, שנאמר (משלי ו כו) ׳כִּי בְעַד אִשָּׁה זוֹנָה עַד כִּכַּר לָחֶם׳ – הלהוט אחרי הזנות יפזר את ממונו עליה עד ככר הלחם שבפיו. ׳כִּי כֻלָּהּ מַשְׁקֶה׳ מרמז על זנות, שנאמר (הושע ב ז) ׳אֵלְכָה אַחֲרֵי מְאַהֲבַי, נֹתְנֵי לַחְמִי וּמֵימַי צַמְרִי פִשְׁתִּי שַׁמְנִי וְשִׁקּוּיָי׳, ׳שִׁקּוּיַי׳ מלשון משקה הוא. וכיון שמצינו שהיה לוט להוט אחר עבירה שוב אין לדונו לכף זכות, אלא ודאי התכוון לשם עבירה.

מקשה הגמרא: וְהָא מֵינַם אֲנָשִׁים – והרי לוט היה אנוס מתוך שכרותו. מתרצת הגמרא: תָּנָא מִשּׁוּם רַבִּי יוֹסֵי בַּר רַב חוֹנִי, במעשה בנות לוט נאמר (בראשית יט לג) ׳וְלֹא יָדַע בְּשִׁכְבָתָהּ וּבְקוּמָהּ׳, לָמָּה נָקוּד בספר התורה עַל וי"ו של תיבת ׳וּבְקוּמָהּ׳ שֶׁל בְּכִירָה – הכתובה אצל הבת הבכורה, לוֹמַר שאף שֶׁשִּׁכְבָתָהּ לֹא יָדַע, אֲבָל בְּקוּמָהּ יָדַע. מקשה הגמרא: וּמַאי הֲוָה לֵיהּ לְמֵיעֲבַד – מה היה לו לעשות כשנודע לו, מַאי דַּהֲוָה הֲוָה – הרי מה שהיה היה. מתרצת הגמרא: נַפְקָא מִינָּה – היה לו ללמוד מכך, דִּלְפָנֶיהָ אַחֲרִינָא לֹא אִיבָּעֵי לְמִישְׁתֵּי חֲמָרָא – שלערב השני לא ישתה, והואיל ולא מנע עצמו מכך נקרא פושע:

הגמרא דורשת עוד בענין לוט: דָּרַשׁ רָבָא, מַאי דִּכְתִיב – מהי כוונת הפסוק (משלי יח יט) ׳אָח נִפְשָׁע מִקִּרְיַת עֹז – יש אח שפושע ומורד באחיו ומאבד במרדו עיר חזקה

וּמְדָנִים – והמריבה מפרידה ביניהם כְּבְרִיחַ שנועלים בו שערי אַרְמוֹן, שלא יכנסו בו. ודרש רבא, 'אָח נִפְשָׁע מִקְּרֵית עָוֹז', זֶה נאמר על לוֹט שנקרא 'אח' לאברהם, שֶׁפֵּרַשׁ מֵאַבְרָהָם – שמרד בו ונפרד ממנו והלך לישב בסדום, וסופו 'וּמְדָנִים כְּבְרִיחַ אַרְמוֹן', שֶׁהֵטִיל מְדָנִים כְּבְרִיחִין וְאַרְמוֹן – שגרם בכך מריבות בין זרעו לזרעו של אברהם לעולם, ומחמת כן הפרידם ביניהם, וזרעו מנוע מלינשא בישראל, שנאמר (דברים כג ד), 'לֹא יָבֹא עַמּוֹנִי וּמוֹאָבִי בִּקְהַל ה'".

דרשה אחרת בענין מעשה לוט: דָּרַשׁ רָבָא, וְאִיתֵימָא – ויש אומרים שרַבִּי יִצְחָק דרש כן, מַאי דִּכְתִיב – מה כוונת הכתוב (משלי יח א) 'לְתַאֲוָה יְבַקֵּשׁ נִפְרָד וּבְכָל תּוּשִׁיָּה יִתְגַּלָּע'. 'לְתַאֲוָה יְבַקֵּשׁ נִפְרָד', זֶה לוֹט שנפרד מאברהם כדי למלא תאוותו בעבירה, 'וּבְכָל תּוּשִׁיָּה יִתְגַּלָּע', שֶׁנִּתְגַּלָּה קְלוֹנוֹ של לוט [שזרעו אסור בקהל], כְּבָתֵּי כְּנֵסִיּוֹת וּבָתֵּי מִדְרָשׁוֹת – בין בתורה שבכתב שקוראים אותה בבית הכנסת, שנאמר 'לֹא יבא עמוני ומואבי בקהל ה'', ובין בתורה שבעל פה הנלמדת בבית המדרש, דִּתְנַן (יבמות פ"ח מ"ג), 'עַמּוֹנִי וּמוֹאָבִי שהתגיירו, אֲסוּרִין לבא בקהל ולשאת אשה מישראל, וְאִיסּוּרָן אִיסּוּר עוֹלָם' – לבניהם ולבני בניהם עד סוף כל הדורות.

הגמרא ממשיכה לדרוש מענין הכוונה בעשיית העבירה: אָמַר עוּלָּא, תָּמָר – כלתו של יהודה בן יעקב זִינְּתָה עמו, וכן זִמְרִי בן סלוא נשיא שבט שמעון זִינָּה עם כזבי בת צור נשיא מדין, אלא שהיו חלוקים בכוונתם, תָּמָר זִינְּתָה לשם שמים, כדי להעמיד זרע מן הצדיקים, וזכתה שיָּצְאוּ מִמֶּנָּה מְלָכִים – דוד ושלמה ובניהם המלכים, וְנְּבִיאִים – אמוץ ובנו ישעיה. ואילו זִמְרִי זִינָּה לשם עבירה, נָפְלוּ עָלָיו – מתו במגיפה מחמת מעשיו בַּמָּה רְבָבוֹת מִיִּשְׂרָאֵל.

עוד בענין עבירה לשם שמים: אָמַר רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק, גְּדוֹלָה עֲבִירָה שנעשית לִשְׁמָהּ, יותר מִמִּצְוָה שנעשית שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ.

מקשה הגמרא: כיצד יתכן לומר כן, וְהָאָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, לְעוֹלָם יַעֲסוֹק אָדָם בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת אֲפִילּוּ שלומד או מקיים שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, משום שֶׁמִּתּוֹךְ – על ידי לימוד התורה וקיום המצות שֶׁלֹּא לִשְׁמָן הוא בָּא בסופו של דבר לידי קיומם לִשְׁמָן. הרי שקיום התורה והמצות חשוב מאוד אף שלא לשם שמים. מתרצת הגמרא: אֶלָּא אֵימָא – יש לך לומר, 'גדולה עבירה לשמה כְּמִצְוָה שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ' ולא יותר, ושניהם שוים במעלתם.

רב נחמן מביא מקור לדבריו שגדולה עבירה לשמה: דִּכְתִיב (שופטים ה כד), 'תְּבוֹרַךְ מִנָּשִׁים יָעֵל, אֵשֶׁת חֶבֶר הַקֵּנִי, מִנָּשִׁים בָּאֹהֶל תְּבוֹרָךְ'. ומפרש מַאן נָשִׁים שֶׁבָּאֹהֶל – מי הן הנשים שבאהל' המוזכרות בפסוק. אלו שָׂרָה רִבְקָה רָחֵל וְלֵאָה שמוזכר בהם בתורה לשון 'אהל'. כלומר, ברכת יעל שעשתה עבירה לשם שמים תהא בברכת האמהות שעשו מצות להנאתן, הרי שעבירה לשם שמים שוה במעלתה כמצוה שלא לשם שמים.

הגמרא מבארת מה היתה העבירה לשמה של יעל: אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, שֶׁצָּבַע בְּעֵילוֹת בַּעַל אוֹתוֹ רָשָׁע [–סיסרא] בְּאוֹתָהּ שָׁעָה שהיה אצל יעל, שכן שבע פעמים מוזכרים בפסוק לשונות של 'כריעה' 'נפילה' ו'שכיבה', שֶׁנֶּאֱמַר (שם ה כז), א.רג'בֵּין רַגְלֶיהָ כָּרַע' 'נָפַל' 'שָׁכַב וְגוֹ', בֵּין רַגְלֶיהָ' 'כָּרַע' 'נָפַל' 'בַּאֲשֶׁר כָּרַע' 'שָׁם נָפַל שָׁדוּד'. ולשם שמים עשתה, כדי להתישו שתוכל להרגו.

מקשה הגמרא: וְהָא קָא מִתְהַנְיָא מִבְּעֵילָה דִּילֵיהּ – הרי גם נהנתה ממעשה העבירה, ומדוע הפסוק משבחה כל כך. מתרץ רבי יוחנן: אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, כָּל טוֹבְתָן שֶׁל רְשָׁעִים אֵינָהּ אֶלָּא רָעָה אֵצֶל [–לגבי] צַדִּיקִים, שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית לא כד) [כשהקדוש ברוך הוא הזהיר את לבן בחלום הלילה כשרדף אחרי יעקב], 'הִשָּׁמֶר לְךָ מְדַבֵּר עִם יַעֲקֹב מִטּוֹב וְעַד רָע', וקשה, בְּשִׁלְמָא מה שהזהירו שלא ידבר רַע, שַׁפִּיר, אֶלָּא מה שאמר לו שלא ידבר עמו טוֹב, אַמַּאי לֹא, אֶלָּא לְאוֹ שְׁמַע מִינָּהּ – יש ללמוד מכך, שטּוֹבָתוֹ של הרשע רָעָה הִיא אצל הצדיק, ולכן הזהירו שגם טוב לא ידבר אליו. שְׁמַע מִינָּהּ – אכן מוכח מכאן שהנאה הבאה מרשעים אינה הנאה לצדיקים. ובעילתו של סיסרא נחשבה אצל יעל לרעה, ומשבחה הכתוב כי רק לשם שמים נתרצתה לכך:

הגמרא חוזרת לדברי רב יהודה: גּוּפָא – למדנו לעיל, אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, לְעוֹלָם יַעֲסוֹק אָדָם בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת אֲפִילּוּ שֶׁלֹּא לִשְׁמָן – שלא לשם שמים, שֶׁמִּתּוֹךְ שמקיים שֶׁלֹּא לִשְׁמָן, בָּא לקיימן לִשְׁמָן. וראיה לזה, שֶׁשִּׁבְּחַר אַרְבָּעִים וּשְׁנַיִם קָרְבָּנוֹת שֶׁהִקְרִיב בָּלָק הָרָשָׁע, אף שלא הקריבן לשם מצוה אלא לצורך קללת ישראל, זָכָה וְיָצְאָה מִמֶּנּוּ רוּת שיצא ממנה דוד שהרבה בשירות ותשבחות להקדוש ברוך הוא. וְכֵן אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בְּרַבִּי חֲנִינָא, רוּת בַּת בְּנוֹ שֶׁל עֶגְלוֹן מֶלֶךְ מוֹאָב הָיְתָה, ועגלון היה מצאצאי בלק.

הגמרא חוזרת לדרוש במעשה בנות לוט: אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַּר אַבָּא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, מִנַּיִן שֶׁאֵין הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מְקַפֵּחַ אֲפִילּוּ שְׂכַר שִׂיחָה נָאָה – דיבור נקי, דְּאִילּוּ בִּכִירָה – בתו הבכורה של לוט, דִּקְרִיתֵיהּ – שקראה לבנה, מוֹאָב, שמשמעו 'מֵאָב' על שם שבא מאביה, ולא הצניעה את זנותה, אָמַר לֵיהּ רַחֲמָנָא – אמר לו הקב"ה למשה (דברים ב ט) 'אַל תָּצַר אֶת מוֹאָב וְאַל תִּתְגַּר בָּם מִלְחָמָה', ומשמע שדווקא 'מִלְחָמָה' הוּא דְּלֹא התיר לישראל, אֲבָל צַעֲוֵרֵי צַעֲרִינָן – רשאים הם לצערם ולהתגרות בם, וְאִילּוּ הבת הצְּעִירָה של לוט, דִּקְרִיתֵיהּ, 'בֶּן עַמִּי', בלשון נקיה, ולא פרסמה שבא מאביה, אָמַר לֵיהּ הקב"ה למשה על בני עמון (שם ב יט), 'אַל תְּצֻרֵם וְאַל תִּתְגַּר בָּם', ולא הזכיר 'מלחמה', משמע שאֲפִילּוּ צַעֲוֵרֵי לֹא תְּצַעֲרִינָן כְּלָל. אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַּר אַבִּין אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קָרְחָה, לְעוֹלָם יַקְדִּים אָדָם [–יזדרז] לְדָבָר מִצְוָה – לקיימו מיד כשיוכל, שֶׁבִּשְׁכַר לַיְלָה אַחַת שֶׁקִּדְּמָתָה – שהקדימה הבת הִבְכִּירָה לְצְּעִירָה באותו המעשה, שלפי דעתה היה מצוה.

אגרות קודש

ב"ה ז' תשרי, ה'תשי"א

מחו' הרה"ג והרה"ח הוו"ח אי"א נו"נ וכו' מוהר"ר גרשון שי'

שלום וברכה!

...ת"ח על השורות האחדות שכותב לי בדבר הכינוס שהי' בח"י אלול, ובטח, כפי המנהג, עשו פרטי-כל מהשקו"ט והמו"מ שהי' שם.

הנני מסגיר פה קונטרס לשבת תשובה ויוהכ"פ שזה עתה הו"ל ובטח יזכה בו את הרבים באופן המתאים.

בברכת חתימה וגמר חתימה טובה והצלחה בעבודתו בקדש, המחכה לבשורות טובות.

מנחם שניאורסאהן